

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 maja 2019 r.

Pozwem z dnia 05 grudnia 2018 roku (data nadania, k. 63) skierowanym przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. powódka I. N. zwróciła się z żądaniem uznania za bezskuteczne w stosunku do jej umów: sprzedaży z dnia 6 grudnia 2013 r. zawartej przez P. N. i (...) sp. z o.o. w W., na mocy której (...) sp. z o.o. nabyła nieruchomości o pow. 0,1768 ha, obręb (...) K., dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...) oraz sprzedaży z dnia 1 lipca 2015 r. zawartej między (...) sp. z o.o. w W. a pozwaną, na mocy której pozwana nabyła w/w nieruchomości - jako dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycielki-powódki w zakresie wierzytelności pieniężnych przysługujących powódce względem A. N. z tytułu alimentów zasądzonych prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 11 września 2009 r., sygn. akt III RC 558/08/K i nakazanie pozwanej, aby zezwoliła powódce na prowadzenie egzekucji wskazanych wierzytelności z w/w nieruchomości. P. pozwu objęto także żądanie zwrotu kosztów procesu, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swych żądań powódka wyjaśniła, że w/w nieruchomości była pierwotnie własnością A. N. - dłużniczki powódki z tytułu w/w należności alimentacyjnych. Mimo istniejących roszczeń powódki, A. N. darowała nieruchomości synowi P. N., który zbył ją na rzecz (...) sp. z o.o. w W., a ta z kolei zbyła ją pozwanej spółce. W międzyczasie umowa darowizny została uznana za bezskuteczną względem powódki, a przed zawarciem kwestionowanych umów sprzedaży powódka wszczęła egzekucję z przedmiotowej nieruchomości, o czym dokonano wpisu w księdze wieczystej. Zdaniem powódki kolejni zbywcy i nabywcy działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzycielki, znali też ryzyko obrotu nieruchomością będącą przedmiotem egzekucji z uwagi na wpisy w księdze wieczystej (pозew, k. 2-8).

W odpowiedzi na pozew pozwana spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwana zaprzeczyła, aby umowa z dnia 1 lipca 2015 r. została dokonana z pokrzywdzeniem powódki i doprowadziła do zwiększenia niewypłacalności A. N..

Przedmiotowa umowa nie miała znaczenia dla roszczeń wierzycielki, gdyż w/w nieruchomości była zajęta już w chwili transakcji, a nawet wyznaczono termin sprzedaży licytacyjnej. Do sprzedaży nie doszło, gdyż powódka złożyła wniosek o zawieszenie egzekucji, która ostatecznie została umorzona.

Działania powódki stanowią, w ocenie pozwanego, nadużycie prawa, o czym świadczy to, że nie wyraziła zgody na spłatę zaległych alimentów w zamian za wykreślenie zajęcia. To świadczy o tym, iż planuje ona kumulować swą wierzytelność tylko po to, aby bezprawnie przejąć nieruchomości (odpowiedź na pozew k.97-98v).

W piśmie procesowym z dnia 16 maja 2019 r. powódka zmodyfikowała powództwo żądając uznania za bezskuteczne w stosunku do powódki umów sprzedaży: z dnia 6 grudnia 2013 r. zawartej przez P. N. i (...) sp. z o.o. w W., na mocy której (...) sp. z o.o. nabyła nieruchomości pow. 0,1768 ha, obręb 21 K., dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...) oraz umowy sprzedaży z dnia 1 lipca 2015 r. zawartej między (...) sp. z o.o. w W. a pozwaną, na mocy której pozwana nabyła w/w nieruchomości - jako dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycielki, tj. powódki w zakresie wierzytelności pieniężnych przysługujących powódce względem A. N. z tytułu alimentów zasądzonych prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 11 września 2009 r., sygn. akt III RC 558/08/K, tj. kwot szczegółowo wskazanych w piśmie procesowym powódki i nakazanie pozwanej, aby zezwoliła powódce na prowadzenie egzekucji wskazanych wierzytelności z w/w (pismo procesowe powódki, k. 151-156).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość położona w K. przy ul. (...), o pow. 0,1768 ha, obręb (...)K., stanowiąca działkę o numerze (...), dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...), stanowiła kolejno własność w okresie:

- od dnia 11 maja 1995 r. (na podstawie umowy sprzedaży, Rep. A nr 1291/95) do dnia 17 sierpnia 2011 r. - A. N.
- od dnia 18 sierpnia 2011 r. (na podstawie umowy darowizny, Rep. A nr 4463/2011) do dnia 6 grudnia 2013 r. - P. N.
- od dnia 7 grudnia 2013 r. (na podstawie umowy sprzedaży, Rep. A nr 7582/2013) do dnia 1 lipca 2015 r. - (...) sp. z o.o. w W.;
- od dnia 2 lipca 2015 r. (na podstawie umowy sprzedaży, Rep. A nr 7519/2015) i obecnie - (...) sp. z o.o. z siedzibą w W..

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto odpis księgi wieczystej, k. 14-30.

W styczniu 2009 r. D. N. wniósł do Sądu wnioski o dokonanie podziału majątku wspólnego małżonków D. N. i A. N., uzyskując zabezpieczenie swego roszczenia poprzez wpis w dziale III księgi wieczystej (...) ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu o podział majątku przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie, sygn. akt I Ns 110/9/K, co nastąpiło w dniu 22 kwietnia 2009 r.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto odpis księgi wieczystej, k. 14-30.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 11 września 2009 r., sygn. akt III RC 558/08/K, m.in. zasądzono na rzecz I. N. od matki A. N. alimenty za okresy od dnia 26.09.2008 r. – 31.07.2009 r. oraz od dnia 1.08.2009 r.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto wyrok z dnia 11 września 2009 r., k. 49; zeznania świadka D. N., protokół k. 160; zeznania świadka M. M., protokół k. 160.

W dniu 17 sierpnia 2011 r. A. N. dokonała przed Notariuszem A. F. (Rep A nr 4463/2011) darowizny na rzecz syna P. N. nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), o pow. 0,1768 ha, obręb 21 K., stanowiącej działkę o numerze (...), dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...), na co P. N. wyraził zgodę. W treści umowy wskazano, że z przedłożonego odpisu księgi wieczystej nieruchomości wynika, że w dziale III wpisane jest ostrzeżenie o toczącym się postępowaniu o podział majątku wspólnego D. N. i A. N. prowadzonym przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie, I Ns 110/09/K, na podstawie postanowienia tego Sądu z dnia 28 stycznia 2009 r. wartość darowizny strony umowy określiły na 3.000.000 zł.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto umowa darowizny, k. 52-54v; zeznania świadka D. N., protokół k. 160.

Wyrokiem z dnia 11 października 2012 r., sygn. akt I C 2266/12/P, Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie uznał umowę darowizny z dnia 17 sierpnia 2011 r. za bezskuteczną względem I. N., jako dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycielki.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto wyrok z dnia 11 października 2012 r., k. 50.

Dnia 29 października 2013 r. Komornik sądowy złożył w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Podgórze prowadzącym księgę wieczystą (...) zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości (KMP 54/13) prowadzonej z wniosku I. N.. Wpis ostrzeżenia o toczącej się egzekucji nastąpił dnia 28 listopada 2013 r.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto odpis księgi wieczystej, k. 14-30.

Pismem z dnia 26 czerwca 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie G. G. zawiadomił wierzyciela D. N. o bezskuteczności egzekucji (sygn. akt Km 1717/12) z wniosku wierzyciela przeciwko dłużniczce A. N. na podstawie tytułu wykonawczego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 marca 2012 r., sygn. akt XI C 2652/08 i postanowieniem z tego dnia umorzył to postępowanie egzekucyjne.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto zawiadomienie, k. 12; postanowienie, k. 13; zeznania świadka D. N., protokół k. 160.

Komornik sądowy prowadzący na wniosek I. N. egzekucję z nieruchomości (KMP 54/13) wyznaczył termin pierwszej licytacji nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), o pow. 0,1768 ha, obręb (...) K., stanowiącej działkę o numerze (...), dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...) na dzień 14 sierpnia 2015 r. (termin zmieniono na dzień 30 września 2015 r.).

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto zawiadomienia akta II C 437/15 - k. 293-295; zeznania świadka D. N., protokół k. 160.

I. N. wniosła w dniu 10 lipca 2015 r. do Komornika sądowego wniosek o zawiedzenie postępowania egzekucyjnego KMP 54/13.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto wniosek wierzycielki, akta II C 437/15 - k. 296; zeznania świadka D. N., protokół k. 160.

Dnia 6 grudnia 2013 r. została przed Notariuszem T. K. (Rep. A nr 7582/2013) zawarta umowa sprzedaży, na podstawie której P. N. sprzedał (...) sp. z o.o. w W. własność nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), o pow. 0,1768 ha, obręb 21 K., stanowiącej działkę o numerze (...), dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...), za cenę 386.000,00 zł.

W treści umowy sprzedaży wskazano, że w dziale III księgi wieczystej wpisane jest ostrzeżenie o toczącym się postępowaniu o podział majątku wspólnego D. N. i A. N. prowadzonym przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie, I Ns 110/09/K, bezpłatne dożywotnie użytkowanie całej nieruchomości na rzecz A. N. oraz ostrzeżenie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego z nieruchomości wpisane na rzecz I. N. na podstawie zawiadomienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 28 października 2013 r. (KMP 54/13).

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto umowa sprzedaży z dnia 6 grudnia 2013 r., k. 55-58; zeznania świadka D. N., protokół k. 160.

Dnia 1 lipca 2015 r. została przed Notariuszem M. H. (Rep. A nr 7519/2015) zawarta umowa sprzedaży, na podstawie której (...) sp. z o.o. w W. sprzedał (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. własność nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), o pow. 0,1768 ha, obręb 21 K., stanowiącej działkę o numerze (...), dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...), za cenę 400.000,00 zł.

W treści umowy sprzedaży wskazano, że w dziale III księgi wieczystej wpisane jest ostrzeżenie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego z nieruchomości wpisane na rzecz I. N..

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto umowa sprzedaży z dnia 1 lipca 2015 r., k. 59-62; zeznania świadka D. N., protokół k. 160.

Ceny nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), o pow. 0,1768 ha, obręb 21 K., stanowiącej działkę o numerze (...), dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...), w chwili zawarcia umowy sprzedaży z dnia 6 grudnia 2013 r. oraz umowy sprzedaży z dnia 1 lipca 2015 r. odbiegały od ich wartości rynkowych, które wynosiły odpowiednio 1.626.738 zł i 1.643.726 zł.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto opinia biegłego sądowego D. Ś. – akta II C 437/15, k. 392-455.

Umowa sprzedaży z dnia 6 grudnia 2013 r. oraz umowa sprzedaży z dnia 1 lipca 2015 r. zostały uznane za bezskuteczne wobec D. N. - w zakresie wierzytelności przysługujących D. N. na kwotę 370.902,50 zł objętej postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 19 grudnia 2014 r., I Ns 110/09/K.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto wyrok z dnia 14 lutego 2018 r., k. 51-51v.

Spółka (...) sp. z o.o. w W. podejmowała rozmowy z I. N. celem przedstawienia propozycji spłaty wierzytelności zabezpieczonej wpisem w księdze wieczystej nieruchomości w zamian za wstrzymanie egzekucji z tej nieruchomości. Do zawarcia porozumienia nie doszło.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto zeznania świadka D. N., protokół k. 160; zeznania świadka M. M., protokół k. 160; zeznania świadka K. D., protokół k. 160.

Wyrokiem z dnia 11 marca 2019 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie (sygn. akt III RC 22/18/P) uchylił obowiązek alimentacyjny A. K. (wcześniej N.) względem jej córki I. N. orzeczony wyrokiem z dnia 11 września 2009 r. (sygn. akt III RC 558/08/K). Wyrok w zakresie uchylenia obowiązku alimentacyjnego jest prawomocny.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto wyrok z dnia 11 marca 2019 r., k. 157.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a wymieniony w toku dotychczasowych rozważań, w tym w oparciu o dowody z dokumentów zawarte w aktach II C 437/15 wnioskowanych przez stronę powodową, a w szczególności przedłożone przez obie strony procesu dokumenty, w tym dokumenty prywatne i dokumenty urzędowe (art. 244 i 245 k.p.c.). Dowody te w opinii Sądu winny być uznane za pełnowartościowy materiał dowodowy, zarówno bowiem ich autentyczność jak i treść nie budzą wątpliwości. Strony również nie kwestionowały przedmiotowych dokumentów.

Sąd przesłuchał w sprawie świadków D. N. i M. M. na okoliczność niewypłacalności dłużniczki oraz świadomości pozwanej o istnieniu roszczeń wierzycieli a także K. D. na okoliczność tego, że spółka (...) sp. z o. o. proponowała powodce spłatę całości alimentów w zamian za zwolnienie z zajęcia nieruchomości, dając wiarę tym zeznaniom w całości. Zeznania świadków były spójne z pozostałym materiałem dowodowym, jasne, logiczne. Nie zostały zakwestionowane przez żadną ze stron, a Sąd także nie znalazł podstaw, aby odmówić im wiarygodności i mocy dowodowej. Wobec tego uczynił je podstawą ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powódka I. N. formułując powództwo przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. ostatecznie domagała się uznania za bezskuteczne w stosunku do powódki umów sprzedaży: z dnia 6 grudnia 2013 r. zawartej przez P. N. i (...) sp. z o. o. w W., na mocy której (...) sp. z o. o. nabyła nieruchomość pow. 0,1768 ha, obręb (...) K., dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...) oraz umowy sprzedaży z dnia 1 lipca 2015 r. zawartej między (...) sp. z o.o. w W. a pozwaną, na mocy której pozwana nabyła w/w nieruchomość - jako dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycielki powódki w zakresie wierzytelności pieniężnych przysługujących powodce względem A. N. z tytułu alimentów zasądzonych prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 11 września 2009 r., sygn. akt III RC 558/08/K, tj. kwot szczegółowo wskazanych w piśmie procesowym powódki z dnia 16 maja 2019 r. i nakazanie pozwanej, aby zezwoliła powodce na prowadzenie egzekucji wskazanych wierzytelności z w/w nieruchomości.

Pozwana spółka kwestionowała roszczenie powódki, podnosząc iż przedmiotowa umowa sprzedaży z dnia 1 lipca 2015 r. nie miała znaczenia dla roszczeń powódki będącej wierzycielką pierwotnej właścicielki nieruchomości A. N., gdyż była zajęta przez powódkę już w chwili dokonywania kwestionowanej transakcji. Powódka mogła więc prowadzić egzekucję, lecz dobrowolnie z niej zrezygnowała, składając wniosek o zawieszenie egzekucji, co ostatecznie doprowadziło zresztą do jej umorzenia. Pozwana działanie powódki uznała za nadużycie prawa, gdyż powódka przed wszczęciem powództwa nie wyraziła zgody na spłatę zaległych alimentów w zamian za wykreślenie zajęcia, co ma świadczyć o tym, iż jej działania nie zmiierają do uzyskania zaległych alimentów, lecz do kumulacji jej wierzytelności a następnie przejęcia przedmiotowej nieruchomości.

Stosownie do treści art. 527 § 1 k.c., w przypadku, gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (§ 2). Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (§ 3).

Zgodnie natomiast z treścią art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Unormowanie z art. 527 k.c. jest zatem podstawą do pozbawienia mocy prawnej czynności dłużnika, której dokonanie powoduje przysporzenie korzyści osobie trzeciej, zaś realnie wpływa na pogorszenie sytuacji wierzycieli dłużnika. Urzeczywistnienie tego uprawnienia może nastąpić dopiero po spełnieniu określonych, prawem normowanych, przesłanek. Z treści wskazanego przepisu wyprowadzić można trzy przesłanki skargi pauliańskiej (actio paulina), a to: 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli oraz 3) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Dla skutecznego zastosowania skargi pauliańskiej wszystkie wymienione przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia co do zasady – zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. – obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika.

W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza stanowiska strony powodowej, iż dokonanie przez następców prawnych dłużniczki A. N., tj. jej syna P. N. (umowa z dnia 6 grudnia 2013 r.) a następnie (...) sp. z o.o. w W. (umowa z dnia 1 lipca 2015 r.) czynności prawnych w postaci dwóch umów sprzedaży, co ostatecznie doprowadziło do nabycia przedmiotowej nieruchomości przez pozwaną spółkę, miało na celu pokrzywdzenie wierzycielki – powódki.

Na gruncie przepisów o skardze pauliańskiej pojęcie pokrzywdzenia wierzyciela nie jest związane z poniesieniem przez wierzyciela szkody (por. wyrok SN z dnia 29.06.2004 r., II CK 367/03, LEX nr 174173; Z. R., A. O., Zobowiązania, 2008, s. 32), a definiuje je art. 527 § 2 k.c. W rozumieniu tego ostatniego przepisu oznacza to taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1249; wyrok SA w Warszawie z dnia 19.11.1997 r., I ACa 737/97, Apel. W-wa 1998, nr 4, poz. 36, wyrok SN z dnia 24.01.2000 r., III CKN 554/98, LEX nr 52736). Sąd Najwyższy wyroku z dnia 29 września 2011 r., IV CSK 99/11, Rzeczpospolita (...) 2011, nr 231, s. 3, stwierdził natomiast, że o istnieniu pokrzywdzenia można mówić, gdy porównanie wartości sprzedanego prawa i wysokości niespłaconych wierzytelności przysługujących przeciwko dłużnikowi prowadzi do wniosku o niemożliwości zaspokojenia się powódki chociażby w części.

Podkreślić należy, że z punktu widzenia możliwości zaskarżenia czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli ustawodawca zrównuje czynności powodujące niewypłacalność dłużnika z tymi, które prowadzą do pogłębienia stanu jego niewypłacalności. W konsekwencji pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (por. wyrok SN z dnia 28.11.2001 r., IV CKN 525/00, LEX nr 53110, wyrok SN z dnia 29.06.2004 r., II CK 367/03, LEX nr 174173).

W niniejszym postępowaniu nie była kwestionowana wierzytelność przysługująca powódce względem pierwotnej właścicielki nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), o pow. 0,1768 ha, obręb (...) K., stanowiącej działkę o numerze (...), dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze prowadzi księgę wieczystą (...) – A. N.. Nie ulega też wątpliwości, że przedmiotowa wierzytelność nie doczekała się zaspokojenia. Mimo to, w dniu 17 sierpnia 2011 r. dłużniczka A. N. dokonała przed Notariuszem A. F. (Rep A nr 4463/2011) darowizny na rzecz syna P. N. wyżej opisanej nieruchomości, która to umowa następnie wyrokiem z dnia 11 października 2012 r., sygn. akt I C 2266/12/P, została uznana za bezskuteczną względem powódki przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie, jako dokonana z pokrzywdzeniem wierzycielki.

Następnie, powódka złożyła wniosek egzekucyjny, na skutek którego Komornik Sądowy wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużniczce A. N. i złożył w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Podgórze w Krakowie prowadzącym księgę wieczystą (...) dnia 28 października 2013 r. zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości (KMP 54/13). Na skutek tego zawiadomienia wpis ostrzeżenia o toczącej się egzekucji z wniosku powódki został dokonany dnia 28 listopada 2013 r.

W tym też momencie interes powódki został zabezpieczony poprzez art. 930 k.p.c. Zgodnie z nim, rozporządzenie nieruchomością po jej zajęciu nie ma wpływu na dalsze postępowanie. Nabywca może uczestniczyć w postępowaniu w charakterze dłużnika. W każdym razie czynności egzekucyjne są ważne tak w stosunku do dłużnika, jak i w stosunku do nabywcy.

Z przepisu tego wynika, że zajęcie nieruchomości wywołuje skutki prawne w sferze prawa materialnego i procesowego. Skutki procesowe dotyczą biegu postępowania egzekucyjnego. Rozporządzenie nieruchomością po jej zajęciu nie wpływa na dalszy bieg postępowania, co oznacza, że toczy się ono tak, jak gdyby nie doszło do rozporządzenia nieruchomością. Właściciel nieruchomości, z której prowadzona jest egzekucja, wprowadzić może ją zbyć (czynność zbycia jest ważna), ale postępowanie egzekucyjne będzie się toczyć w taki sposób, jakby do rozporządzenia nieruchomością nie doszło. Innymi słowy, na potrzeby postępowania egzekucyjnego przyjmuje się, że to nie nabywca, lecz dłużnik nadal jest właścicielem zajętej nieruchomości. Z kolei skutki materialnoprawne zajęcia nieruchomości można rozpatrywać w odniesieniu do czynności prawnych polegających w szczególności na rozporządzeniu samą nieruchomością, przez co należy rozumieć tylko czynność prawną, na podstawie której następuje przeniesienie własności nieruchomości. Rozporządzenie nieruchomością po jej zajęciu jest ważne, tyle że bezskuteczne dla toczącego się postępowania egzekucyjnego. Nabywca nieruchomości musi się liczyć z działaniem skutków procesowych zajęcia nieruchomości. Przewidziany w art. 930 § 1 k.p.c. materialnoprawny skutek rozporządzenia rzeczą dokonanego po zajęciu, wyrażający się bezskutecznością względną czynności prawnej, oznacza tyle, że umowa przeniesienia własności zajętej nieruchomości między zbywcą (dłużnikiem) a osobą trzecią jest ważna, ale bezskuteczna w stosunku do wierzycieli, którzy wszczęli egzekucję. Egzekucja toczy się więc nadal przeciwko dłużnikowi, który uważany jest za właściciela mimo skutecznego przeniesienia własności na nabywcę.

W niniejszym postępowaniu wykazano, że powódka wniosła o wszczęcie postępowania egzekucyjnego jeszcze przed zawarciem pierwszej z kwestionowanych umów. W wyniku tego wniosku, a następnie wszczęcia postępowania egzekucyjnego z nieruchomości (KMP 54/13) przez Komornika sądowego i zawiadomienia o tym sądu wieczysto-księgowego, już dnia 28 listopada 2013 r. został dokonany wpis ostrzeżenia o toczącej się egzekucji z wniosku powódki w księdze wieczystej (...). Wobec tego, nie ulega wątpliwości, iż powódka mogła prowadzić egzekucję z przedmiotowej nieruchomości bez obaw o skutki ewentualnych dalszych czynności rozporządzających dotyczących tej nieruchomości.

Bez wątpienia egzekucja taka z nieruchomości była prowadzona przez Komornika sądowego, co wynika z treści zeznań świadka D. N., w tym w szczególności został wyznaczony termin pierwszej licytacji. Z tego wynika, że kwestionowane umowy sprzedaży nie wpłynęły na sytuację prawną powódki, skoro mogła na skutek podejmowanych przez Komornika sądowego czynności egzekucyjnych doprowadzić się do zaspokojenia.

Z nieustalonych jednoznacznie w toku procesu powodów, jak wynika z zeznań świadka D. N. oraz dokumentów znajdujących się w aktach II C 437/15, powódka wniosła jednak w toku postępowania egzekucyjnego o zawieszenie

egzekucji z w/w nieruchomości (KMP 54/13), co też Komornik uczynił. Ostatecznie, powódka nie wносиła o podjęcie postępowania egzekucyjnego, co w konsekwencji skutkowało jego umorzeniem.

Wobec powyższych okoliczności Sąd nie miał wątpliwości, że powódka z własnej inicjatywy pogorszyła swoją sytuację prawną. Mając bowiem realną możliwość zaspokojenia swych wierzytelności z przedmiotowej nieruchomości, zrezygnowała dobrowolnie z możliwości ich zaspokojenia, a tym samym z zaspokojenia swoich interesów, składając do Komornika sądowego wniosek o zawieszenie egzekucji już na końcowym jej etapie, gdy istniała realna możliwość zaspokojenia.

Zatem, ustalone w niniejszej sprawie okoliczności faktyczne nie dają podstaw do przyjęcia, że kwestionowane umowy sprzedaży zostały dokonane z pokrzywdzeniem powódki, skoro jej interes prawny był w momencie ich zawarcia chroniony na podstawie art. 930 k.p.c. Sama powódka zrezygnowała zaś z możliwości zaspokojenia swoich wierzytelności.

Warto w tym miejscu wskazać, że w wyroku z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 367/03, Sąd Najwyższy wskazał, iż pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Należy je ocenić według chwili zaskarżenia (wystąpienia przez wierzyciela z akcją pauliańską). Sąd Rejonowy w pełni podziela powyższe stanowisko i czyni je swoim. Przenosząc je zatem na grunt niniejszej sprawy, Sąd dokonywał oceny przesłanki pokrzywdzenia wierzycielki według powyższej chwili i na tej podstawie uznał, że z takim pokrzywdzeniem nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Postępowanie egzekucyjne, które mogłoby doprowadzić do zaspokojenia interesów powódki nie toczy się obecnie na skutek działań samej wierzycielki, nie zaś na skutek kwestionowanych czynności prawnych. Dokonanie tych ostatnich z kolei nie miało żadnego wpływu na możliwość zaspokojenia powódki z uwagi na regulacje art. 930 k.p.c.

Uwzględniając fakt że pokrzywdzenie wierzyciela jest niezbędną przesłanką do uwzględnienia skargi pauliańskiej, wobec jej niespełnienia w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu w całości.

Podstawę orzeczenia o kosztach procesu stanowił art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Stosownie do treści tych przepisów, na żądanie strony wygrywającej proces, jej przeciwnik zobowiązany jest do zwrotu powstałych kosztów. Skoro zatem powództwo zostało oddalone, pozwanej należał się zwrot kosztów, które sprowadzały się do kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł (§ 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. poz. 1800 ze zm.), opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17,00 zł) oraz kosztów postępowania odwoławczego: opłaty od zażalenia (30 zł) i kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 900 zł (§ 10 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. poz. 1800 ze zm.)

Mając na względzie powyższe rozważania, orzeczono jak w sentencji wyroku.

SSR Barbara Syta-Latała

ZARZĄDZENIE

1. (...).
2. (...)
3. (...)

SSR Barbara Syta-Latała

26.06.2019 r.